

Neobvyklý výskyt labutě zpěvné (*Cygnus cygnus*) v letních měsících na Hradeckém rybníku u Tovačova

The infrequent summer occurrence of the Whooper Swan (*Cygnus cygnus*)
on the Hradecký fishpond near Tovačov

Robert DOLEŽAL

Zedníkova 6, 603 00 Brno, e-mail: dolezal.robort@uhul.cz

Výskyt labutě zpěvné (*Cygnus cygnus*) se v našich podmínkách omezuje téměř výhradně na zimní měsíce. Každoročně lze zastihnout převážně jednotlivé exempláře, výjimečně menší skupiny těchto ptáků na rybnících a řekách od konce září do konce dubna, přičemž jejich výskyt je ohraničen pro území bývalého Československa daty 20.9.1964 - Jur (BH), 1 ex. a 21.4.1956 - Senné (MI), 1 ex. (HUDEC 1983, 1994).

HUDEC (1994) uvádí jen tři případy, kdy se jednotlivý pták či skupinka vyskytovali ještě několik dní během května nebo byla osamělá labuť pozorována už v srpnu: 1 ex. 6.-7.5.1972 na Nadějských rybnících u Klece, JH (Černý, Jirásek a Jirásková), 9 ex. 13.-20.5.1975 na rybníce Pardousek u Stvolna, PS (Němec in Hůrka 1976, L. Hůrka in litt.), 1 ad. ex. 24.8.1978 v Ostravě-Heřmanicích (Petro, Orn. poz. SMK 1978: 3).

Dne 28.5.2005 jsem při návštěvě Hradeckého rybníka u Tovačova (PR) pozoroval ve skupině asi patnácti labutí velkých (*Cygnus olor*) 1 ex. labuť zpěvnou. Nápadné byly její hlasové projevy s náznaky toku. Často pokrčila krk, sklopila hlavu a poté, co ji zvedla, se ozývala tlumeným opakovaným „tlu tlu tlu“. Tento hlasový projev nabyl na intenzitě, když nad ní přelétly další labuť velké. Asi po čtyřiceti minutách přelétla do zadní levé části rybníka, kde se skryla v rákosí.

Při další návštěvě uvedené lokality 18.6.2005 jsem labuť zpěvnou opět pozoroval v blízkosti rákosin, ve kterých se po chvíli skryla. Znovu jsem ji tu zaznamenal o týden později 25.8.2005 v časných ranních hodinách.

Při kontrole 2.7.2005 labuť na Hradeckém rybníku pozorována nebyla, ale o více než měsíc později, dne 13.8.2005, přilétá s hlasitým křikem od vzdálených rákosin na otevřenou hladinu do blízkosti hráze. Naposledy jsem stejného ptáka (viz obr. 23 přílohy) sledoval ze vzdálenosti necelých dvaceti metrů 27.8.2005 ve skupině desíti labutí velkých. Opět se ozýval svým výrazným hlasem.

Mám za to, že tento pták se zdržoval nepřetržitě na stejné lokalitě Hradeckého rybníka od konce května po poslední srpnové dny. Naposledy tu byl pozorován 31.8.2005 (Šírek, www.birdlife.cz). Mnou nebyl spatřen pouze v jednom případě (2.7.), což přisuzuji jeho snadnému přehlédnutí, kdy se mohl ukrývat v rákosí. Porovnáním získaných fotografií usuzuji, že šlo vždy o stejný exemplář, a předpokládám, že se jednalo o téhož ptáka, který byl pozorován již 21.5.2005 na rybníku u Šumvaldu (OL) (Polčák *in verb.*) a který po velmi dlouhé zastávce na Hradeckém rybníku putoval dále k jihu k odkalovacím nádržím Kojetínského cukrovaru (PR), kde byl pozorován 2.9.2005 (Šírek, OVIS 05/32), a poté k rybníku v Chropyni (KM), kde byl zastižen 8.9.2005 (Okruhlica, OVIS 05/32).

Otázkou zůstává, jestli se jednalo jen o výjimečného labutího „poutníka“ nebo zda nejde o pozorování, které by mohlo předznamenat do budoucna častější výskyt tohoto druhu v letních měsících u nás. Podotýkám, že nejbližšími hnízdišti tohoto druhu s palearktickým typem rozšíření bylo ještě donedávna Švédsko a Finsko, ale od r. 1983 labuť zpěvná pravidelně a ve stále rostoucím počtu hnízdí v polském Dolním Slezsku (TOMIAŁOJĆ & STAWARCZYK 2003), což není tak daleko.

SUMMARY

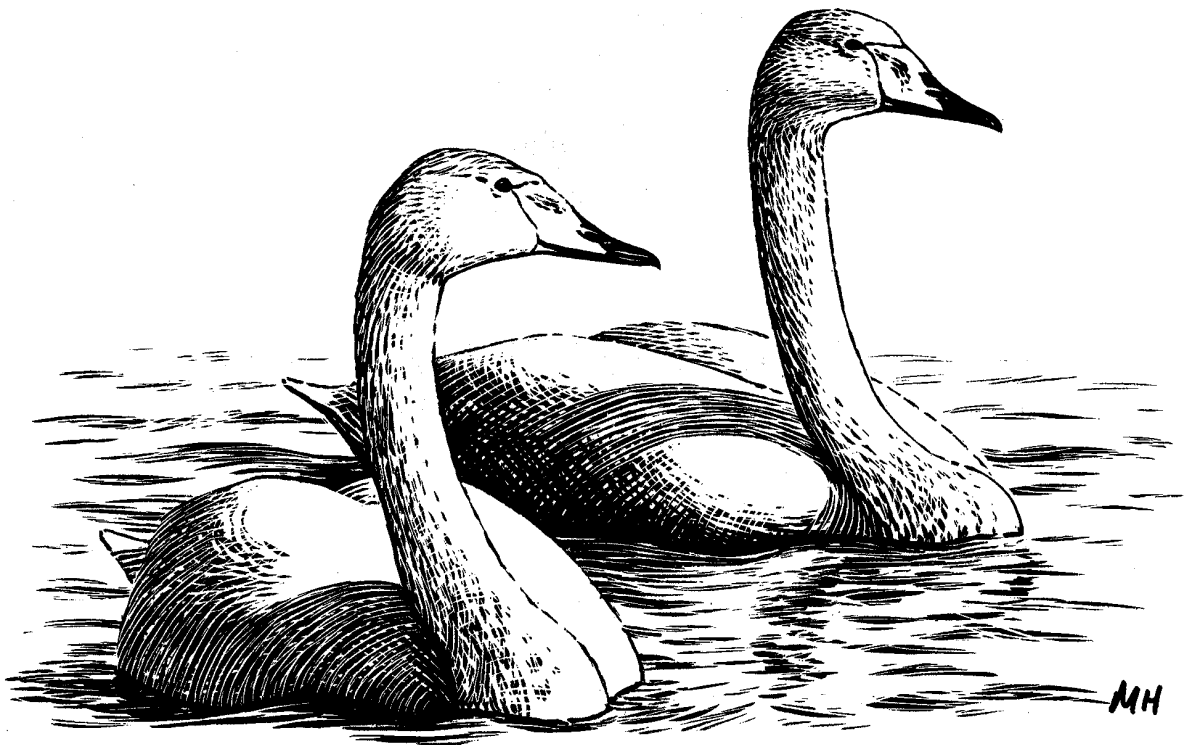
The long term occurrence of the Whooper Swan (*Cygnus cygnus*) during summer months is very unusual under the conditions of our nature. One adult bird was observed at the Hradecký fishpond near Tovačov from 25th May to 31st August 2005, which means the longest and most unique occurrence of this species during summer time in the Czech Republic.

LITERATURA

HUDEC K. (ed.), 1983: Fauna ČSSR, sv. 23. Ptáci – Aves III. Academia. Praha

HUDEC K. (ed.), 1994: Fauna ČR a SR, sv. 27. Ptáci I. Academia. Praha

TOMIAŁOJĆ L. & STAWARCZYK T., 2003: Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. Tom I. PTPP „pro Natura“. Wrocław

Perokresba labutí zpěvných (*Cygnus cygnus*) Mark Hulme. S laskavým svolením vydavatele převzato z knihy HAGEMEIJER W.J.M. & BLAIR M.J., 1997: The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. T. & A.D. Poyser. London.